

KÖZÉRDÉK

AZ ALSÓFEHÉRVÁRMEGYEI NEMZETI MUNKAPART HIVATALOS LAPJA.

Megjelenik hetenként kétszer: esütörtökön és vasárnap.

Előfizetés:

egész évre - 12 korona.
fél évre - 6 " "
negyed évre - 3 " "

Egyes szám ára 12 fillér.

Felelős szerkesztő

Dr. MÜLLER JENŐ

Kiadóhivatal: FÖLDES EDE könyvkereskedése Nagyenyed.

Hirdetés ára: centiméterenként 6 fillér. Többszöri hirdetés árkedvezményben részesül.

Nyitólír sora 40 fillér.

Földmivelési javaslatok.

(Ü. L.) A képviselőház földmivelésügyi bizottsága az elmúlt héten letárgyalta s elfogadta a gazdasági munkás és cselédségélpénztár reformjára vonatkozó javaslatot. Tekintve, hogy hazai viszonyaink között a mezőgazdasági érdekek gondozása és igényeinek kielégítése elsőrendű nemzeti érdek, ezért ez igen fontos javaslat, hogy az országos gazdasági munkás- és cselédségélpénztár létesítésére irányuló törvények megalkottattak, mert a jobbagység megszűntetése óta nem történt a mezőgazdasági munkásosztály érdekében ennél fontosabb és életbevágóbb intézkedés. Az eddigi törvényekkel a gazdasági munkások-cselédek biztosítását célzó intézmény kiépítése nincs még befejezve, a fejlesztése tehát kívánatos.

Az intézmény a kötelező balesetbiztosítás terén betöltötte hivatását, sőt még többet is tett, mint a mire a törvények értelmében kötelezhető lett volna, azonban az önkéntes biztosítás, nevezetesen a rokkantság esetére való biztosítás az utóbbi években nem terjedt oly mértékben, a hogy kívánatos lett volna. Ennek egyik főakadálya az, hogy ebbe a biztosításba a jelenlegi törvényes szabályok szerint csak harminczöt évesnél fiatalabb embereket lehet fölvenni. Már pedig a jövő felől való aggodalmak és a jövőről való gondoskodás iránti hajlandóságot inkább az öregebb kor hozza magával. A míg tehát a nyugdíjbiztosítás az öregebbek előtt meg nem nyílik, addig e téren kielégítő eredményeket elérni nem lehet. Miután pedig arra, hogy a közel jövőről való gondoskodás iránti hajlandóság melyik korban szokott bekövetkezni, pozitív mértéket felállítani nem lehet, ki kellett mondani, hogy a nyugdíjbiztosításba bármily öreg emberek felveendők. Hogy ez észszerűen legyen megtehető, a nyugdíjnak egyforma összegben való megállapításáról — akár rövidebb, akár hosszabb ideig is tag az illető — át kellett térni arra az alapelvre, hogy a biztosítandó nyugdíj a tagsági évek számával növekedik, mert csakis így lehet nagyobb megterhelhetőség nélkül számbavehető maximális nyugdíjat biztosítani. De ez egyszersmind azt az eredményt is maga után fogja vinni, hogy a fiatalabbaknak érdekében fog állani az öregebbek példáját mielőbb követve, magasabb nyugdíjra igényt szerezni, vagyis a tagok sorába beállani. Egy másik főakadálya e biztosítás elterjedésének

az, hogy a tagnak csakis igazolt rokkantság esetére biztosít segélyt. A rokkantság pedig oly fogalom, melynek köre igen tag!... E bizonytalanság az oka annak, hogy a jelenlegi nyugdíjbiztosítás nem vonza magához a földműves népet. Ezt a bizonytalanságot meg kell szüntetni az által, hogy agkori ellátással kötendő össze a rokkantsági biztosítás, vagyis, hogy hatvanöt éves korában nem keresik azt, vajjon tud-e még dolgozni vagy sem, a tag a maga nyugdíját fejtélenül megkapja. Mivel a javaslat a jelzett újításokkal intézkedéseiben lehetőleg mindenütt alkalmazkodik a gyakorlati élet követelményeihez, ezért azt megnyugvással fogadhatni.

A legnagyobb haladás a jelenlegi helyzettel szemben tehát az, hogy a nyugdíjbiztosításnál a korhatár el lett törülve, a mennyiben minden tizen-négy éven felüli, gazdasági munkával foglalkozó egyén abba szabadon beléphet. És mint említém, nemcsak rokkantság esetén, de a betöltött hatvanötödik életévben féltetlenül megadatik. A változott megélhetési viszonyokkal vetett szamat a javaslat, midőn a balesetbiztosításnál a teljesen elnyomorodottak évi segélyét százhusz koronáról ketszáznegyven koronára emeli fel és végül, hogy az árva segélyezése négyszáz koronáról a gyermekek számárányához képest nyolcszáz koronáig emelkedik.

A másik javaslat a gazdasági felügyelőkről szól!... A mezőgazdasági ügyeknek a törvényhatóságoknál való intézéséről szóló törvényjavaslat is fontos. A központi gazdasági kormányának szakavatott képviselőjét kellett gondoskodni a vármegye mezőgazdasági közigazgatásában. Az 1882. évi XX. t.-cz.-kel létesített és a nobile officium tiszteletreméltó hagyományain felépült közigazgatási előadói intézmény a változott viszonyok között nem felelhet meg többé azoknak a követelményeknek, a melyek a földmivelésügyi igazgatás hivatásos szakképviselőjével szemben joggal támaszthatók. Az 1908-ban létesített kir. gazdasági felügyelőségekben olyan intézménnyel rendelkezünk, a melyre a mezőgazdasági ügyeknek a törvényhatóságokban való ellátása megnyugvással bízható. S mivel ezen javaslat a vármegyékre semminemű anyagi megterhelést nem ró, de a mellett egy rég érzett hiányt pótol, méltán fogadhatta el a bizottság.

Lázár István grófnak igaza volt, midőn a bizottságban azt mondá: hogy a mezőgazdasági közigazgatás

csiráját látja a javaslatban, melyet örömmel üdvözöl. A régi vármegyei szolgálat nobile officium volt és ez okból a vármegyei tisztviselők kizárólag olyan egyénekből állottak, akik mint hivatásos gazdák kellő gyakorlati érzékel bírtak a közigazgatás keretében a mezőgazdaság igényeinek kielégítésére. Amint azonban a vármegyei szolgálat átalakult mai formájába, a mezőgazdasági érdekek ellátása mindinkább háttérbe szorult és ezen visszás állapoton lesz hivatva segíteni a javaslat, melyet meglegedetten üdvözölhet az ország. Megszivelní való a Lázár István gróf indítványa, illetve ezuttal csak azon kívánatának a jelzése, hogy addig is, a míg a javaslatban megnyilvánuló kezdeményezés nagyobb arányúvá lesz fejleszhető, a közigazgatási tisztviselők részére mezőgazdasági szaktanfolyamok létesítsenek és célszerűnek látná mezőgazdasági közigazgatási pályadíjak kiütésével előmozdítani ily irányú pályamunkák létrejöttét. A miniszter ugyan ezen kívánatra nem felelt, de azért megszivelnendő tanács.

A mezőgazdasági decentralizációra irányuló törekvés ugyan már régebbi keletű, a fenti javaslat azonban azt célozza, hogy a gazdasági felügyelők intézménye a vármegyei adminisztrációba beillesztessék, a mi arra fog vezethetni, hogy a gazdasági ügyek szakszerű ellátásban részesüljenek egyrészt, másrészt meg, hogy a vármegyei közönség érdeklődése a mezőgazdasági ügyek iránt jobban felkeltessék. Ezért igazat mondott Serényi miniszter a bizottságban, a midőn azt mondá: hogy a nemzet jól felfogott érdeke is kívánja, hogy a vármegyék közgyűléseit tulnyomólag gazdasági kérdések foglalkoztassák.

POLITIKAI HIREK.

A véderővita első napja obstrukció izü jelenetek közt folyt le.

A második napon a függetlenségi párt mindkét árnalatának vezérszónoka beszélt.

Már e két beszéd igazolta az egész ellenzéki küzdelem elvi gyengeségét. Kiderült, hogy a függetlenségi párt két árnalata csupán a rombolás munkájában ért egyet, az obstrukcióban. Pozitív céljuk pedig annyira elűtő, hogy az egyik árnalat a másik célzatait valósággal perhorreszkálja.

Egyelőre a rombolás munkájában győnyörően egyetertenek. Miután pedig az ellenzéki küzdelemnek elvi alapja ilyenképpen nagyon is fogyatékos, haszontalan időpocsé-

kolással igyekeznek agyonütni az ország idejét.

Nagyon is érthető ezért, ha az ellenzék mostani kerékkötése egyenesen ellenszenvet kelt az ország közvéleményében.

A f. hó 13-iki ülés közben a folyosókon már tárgyalgatták a kibontakozás módját. Kompromisszumról, a választójoggal való junktim elfogadásáról szóló kombinációk merültek fel. Híresztelték, hogy a munkapírton is meg van a hajlandóság a junktimra, csak Tisza István állásfoglalását várják. Azt is hozzátették, hogy Tisza mai álláspontja még nem végleges a választójogi reformmal szemben és a statisztikai adatok megismerése után módosulhat.

Tisza István hétfőn fog felszólalni a képviselőházban és ekkor kifejti álláspontját.

HIREK.

Lövöldözés.

— július 13.

12-ikén éjjel egy óra körül, a Főtéren egy eles revolver lövés hangzott el. Mellekes, hogy ki lőtt. Nem törődöm most azzal, hogy holmi illuminált fráterek masok megriasztásával és életének esetleges veszélyeztetésével ilyen meggondolatlan passziókban keresik szórakozásokat. Habár jól tudom, hogy kik voltak. Nem bocsátkozom a cselekedet elbírálásába, mert mint mondani szokták, magán hordja szégyenletes belyegét.

Tovább akarok menni és ott egy pillanattal meg is állok. T. i. a lövésre a rendőr előjött s kapott mondjuk egy koronát vagy még kevesebbet, s mintha mi sem történt volna, tovább állott. Ez már egy kicsit szomorú tény.

Nem egyszer botránkoztam meg és tette ezt más is, hogy a rendőr ilyen alkalmakkal kötelességet nem hogy teljesítette volna, hanem ügyes ravasztsággal igyekezett pár krajczárért magát kötelességének teljesítésében megakadályoztatni. Legnevetesegebb és eklatánsabb módon tapasztalhatni ezt az ugynevezett „izzasztó“-ban, az erkölcsileg rothadt levegőjű kártyaszobákban. A kártya-

szobák minálunk azért vannak minden oldalról igazán nagy gonddal separálva, hogy oda mindenki betaláljon, csak a rendőrség tartsa magát távol tőle. De ha András ur mégis vesz annyi bátorságot, hogy bortól veres orrát oda betüsse, csak azért teszi, hogy a hallgatásért kijáró koronákat megkap-hassa.

Mindenki tudja, hogy csak az emített két esetben elkövetett kötelesség teljesítésnek mulasztása mily káros következményeket von maga után. De még határozottabb meggyőződése mindenkinek, hogy ily állapotot segíteni okvetlen szükséges. De ha már segíteni szándékunkban van, vagy annak a hangztatásába bocsátkozunk, mit mi miud sajtó kötelességéből teszünk, nem a személyek gáncsolásával, no a rendőrkapitány hibáztatásával tegyük, hanem keressük, mit igen könnyen megtalálunk, az igazi okot, a minék természetes következménye a rendőrök kvalifikálatlan eljárása. Mert nézetem szerint a rendőrkapitány, ha megfeszül sem képes a rendőrök ilyen gyengeségén a legtelkiismeretesebb kötelességérzettel és szigorral javítani. Elfogadja a rendőr a pénzt és befogja érte a száját, mert reá van utalva! Kévsz fízetése tisztességes megélhetését legkevésbé sem biztosítja. Kizárt dolog, hogy a szükséges bár nem tisztességes uton szerzett pénz után kezét suttymba ki ne nyujtsa, ki ne nyujtsa akkor, mikor szolgálata mellett az az alkalom sines megadva, hogy kezének becsületet munkájával megengedhető mellékkeresethez juthasson.

Akkor és ugy lesz segítve a türelmetlen állapotban, ha a város a rendőröknek akkora fizetést fog adni, hogy arra először is ne csak megbízhatatlan egyének vállalkozzanak, és másodsor, hogy fizetésök a megélhetésüket legalább a lehetőségig, de annyira minden körülmények között biztosítsa, hogy hivatosoknak a kívánt és elvárt módon megfelelhessenek. Hol a kenyér nagyon szűken van, ott a lelkiismeret is meglazul. A rendőrnek pedig nagyon is lelkiismeretesnek kell lenni.

A rendőrségnek mindenki által annyira óhajtott államosítására pedig ne várjunk, hanem rendezni és törölni kell a hibákat azonnal, a hogy az módunkban áll. **Kroki.**

— **Esküvő.** Fejes Áron, nagyenyedi Bethlen-kollégiumi képezdei igazgatótanár és Bisztricsányi Teréz f. hó 15-én, szombaton tartották esküvőjüket. Tanuk voltak Folyovich Sándor kir. közjegyző és dr. Müller Jenő ügyvéd. Az egyházi esketési szertartást Nagy Károly ref. püspök-helyettes, egyházkerületi főjegyző végezte. Boldogságot kívánunk, melegen gratulálunk.

— **Uj segédlelkészek a nagyenyedi ref. egyházmegyében.** Kenessey Béla dr. erdélyi ref. püspök a nagyenyedi ref. egyházmegyébe segédlelkészekül kiküldte: Nagyenyedre Mátyás Ernőt, Marosújvárra Szilágyi Aladárt, Magyarstélybe Szakál Jánost, Hariba Dudás Jánost, Ó-tordába Hegyi Andrást.

— **A miniszterelnök Kecskeméten.** Gr. Khuen-Héderváry miniszterelnök, Székely Ferencz és Hazai Samu miniszterek számos képviselő társaságában ma Kecskemétre utaznak. A miniszterelnök délelőtti megtekinti városzerte a földrengés okozta pusztulást, délből részt vesz a városi tanács ülésén, délután küldöttségeket fogad.

— **Öngyilkos tanácsosné.** Déván dr. Gerey Gyula ügyvéd, városi tanácsnok felesége Hegedüs Ius f. hó 13-án öngyilkos lett. A fiatal 21 éves asszony, aki két év előtt ment férjhez és azóta a legboldogabb házaseletet élte, csütörtök délután bezárkózott szobájába és késő estig nem adott magáról életjelt. Ekkor már feltűnt a távolléte, beakartak menni hozzá és mikor zárt ajtóra találtak, betörték. A szoba közepén, a szőnyegen feküdt a fiatal asszony, átlőtt mellel, holtan. Mellette egy hatlövetű revolver, amelyből egy golyó hiányzott. Azt hiszik, hogy a fiatal asszony pillanatnyi elmezavarásban követte el végzetes tetteit. A mély gyásszal sujtott széleskörű rokonság fogadja őszinte részvétüket.

— **Napfényre került régi sirok.** A kolozsvári Farkas-utcai református templomot, a mely Erdély egyik legjelentősebb műemléke, most állítják helyre a Műemlékek Országos Bizottságának a vezetése alatt. A restaurálás alapján legelsőben is lebortol-

Őskatasztrófák.

Irta: Dr. Hoffer András.

Borzalmas mozgókep jelenik meg néha előttem.

Czipruszos, mirtuszlombos kert, felhőtlen kék ég, zöld pázsit. Hirtelen egy carro fordul be a kertbe. Megáll a pázsitos tér szélen egy mély, ásott gödör mellett. A nyugtalan öszvér kantáriját egy szurtos suhancz fogja, a fehér ponyvával leterített talyiga körül pedig két férfi szorgoskodik. Most lehúzzák a ponyvát. A carro tele van — holttestekkel. Rendre leemelik a meztelen hullákat, sorba végig nyújtóztatják a fűben, a ponyvát visszahajítják a talyigaderékba, hirtelen megfordulnak és visszavágtatnak. A következő perczben már egy másik kétke-rekű érkezik, szintén olyan szomorú teherrel. Rövid idő alatt megtelik a kert holttestekkel.

Karácsony van, — a halál karácsonya; s az a kert a messinai temető.

Milyen tehetetlen is az ember! Pedig nem történt egyéb, csak a Földnek egy kicsiny kis darabja rezdült meg. És nem Messina az első, sem az utolsó, aki ezért sok ezer emberélettel fizetett.

Most alattunk is megmozdult a föld, bár korántsem olyan veszedelmesen, mint ezelőtt harmadfél évvel Messina alatt. Az első rémületből kissé már magunkhoz is tértünk és nyugodtan elmélkedhetünk a történetek fölött.

Ha alaposan megakarjuk érteni az alföldi földrengés okait, föl kell ülnünk a gondolat aeroplánjára és visszafelé kell az időben repülnünk vagy húsz millió esztendővel.

A Föld akkor még több ezer Celzusz fokon izzó, folyadékony gömb volt. Ott lebegett a szörnyen hideg világűrben, sebesen forogva a saját, láthatatlan tengelye körül. És sok ezer év röpült el fölötte, amig annyira lehűlt, hogy fölülete egy vékony kávbarkot kaphatott. A néhány száz fok hidegségű környezet azonban még egyre vette el az erejét. Csak hűlt, hűlt a gömb s amint hűlt, egyre összebb zsugorodott, miközben a kérge hosszú ráncokat vetett. Ezek a ráncok voltak a Földön az első kiemelkedések, az első hegységek. Hossza évezredekben keresztül a víz elmosta ezen hegységeknek a kiemelkedő részét, csak a gyökereik maradt meg, mint a hogy az odvas tetejű fognak elporlik a koronája s megmaradt a gyökere. A mi Alföldünknek az alapja is egy ilyen régi hegységnek a gyökérdarabja.

Az egyre hűlő Földnek utolsó, legfrissebb ránczvetéséhez tartoznak az Alpok, Kárpátok s a Balkán hegységei is. A ránczvető, vagy mondjuk hegyképező erő nem tudta az Alföld bázisát megtörni, felgyűrni, ezért válik kétfelé az Alpok vonulata Gráznál, a magyar medence előtt; de fel-emelte a megtörhetetlen magas körülvívő területet, létrehozva a Kárpátok klasszikus ívét, a Balkán félszigeten pedig a Dinári-alpokat. Az Alföldnek a Kárpátokkal való összefüggése azonban meglazult, mintegy elváltak egymástól s a támasz nélkül maradt Alföld elkezdett lassan süllyedni. Ahol az Alföld elvált a Kárpátoktól, tehát a két terület határán, a törés vonalon kibuggyant a Föld folyékony belső anyaga s nagyszerű vulkáni működés indult meg az Alföld peremén körös-körül. Ezen vulkánoknak megmerevedett lávájából áll a Cserhát, Mátra, Bükk hg, a Tokaj—Eperjesi és a Vihorlát—Guttin hegység, a Vlegyásza és az Erdélyi-érczhegységnek is egy része. Ma már ezek a vulkánok nem eregetnek lávát, de hogy még nem aludtak ki teljesen, mutatja az a sok meleg, kénes és szénsavas forrás, amely az említett vulkánikus területeken mindenütt található, hogy csak a parádi cseviczét, a ranki „gejzir“-t, az

tak a karzatot, a mely a tizenhetezadik században a régi szentély elé épült és a templom belsejének nagyszerű térhatását befolyásolja. A kutatási munkák közben a szentély alatt több boltozott kriptát és ezekben koporsókat találtak. Ezekbe a kriptákba temetkeztek el századokkal ezelőtt az erdélyi főrangú családok egyes tagjai és a kutatók alkalmával Bethlen Klára, Bánffy György gróf, Apaffy György, Apaffy Gergely, továbbá Boesky István hamvai kerültek napfényre. A hamvakkal együtt igen sok érdekes sírleltre is bukkanunk, a melyek között remekművé ékszerek, pompás fegyvermaradványok és diszruhák vannak. A sírleleteket egyelőre a kolozsvári nemzeti múzeumban helyezték el. A Műemlékek Országos Bizottsága elhatározta, hogy az előkerült tetemeiket kegyeletos módon a szentély alatt lévő kripták egyikébe temetteti el és ugyancsak itt fogják örök nyugalomra helyezni első és második Apaffy Mihály erdélyi fejedelmek és feleségeik: Bornemissza Anna és Bethlen Kata hamvait is, a melyeket 1909-ben vittek át az almakeréki evangélikus templomból a kolozsvári templomba.

— **A kivándorlás ellenőrzése pénzügyőrség által.** A m. kir. belügyminiszter körrendeletet intézett az összes pénzügyigazgatóságokhoz, hogy a területükön működő pénzügyőrségek tegyék kötelességévé, hogy minden esetben, amidőn olyan gyanús csoportosulásokat, megbeszéléseket, gyalog vagy kocsin utazókat látnak, czirkálásaik vagy leszállásaik közben, avagy pedig a kivándorlási ügynökök által előszeretettel látogatott italmérésekben teljesített szolgálataik közben, amelyekről feltehető, hogy tilos kivándorlást készítenek elő; akkor ezen észleleteikről szóbelileg és minden késedelem nélkül azonnal teygenek jelentést a legközelebbi utba eső elsőfoku rendőrhatalóságnak vagy községi előjáróságnak, avagy csendőrségnek, hogy ezek a szükséges intézkedéseket saját hatáskörükben megtehessek.

— **Házasságok május hónapban.** A f. év május havában a magyar birodalomban 15.923 pár kötött házasságot.

— **Adomány a Bethlen-szoborra.** U. Kovács Endre, a Bethlen-koll. főgimnázium

Avasban fekvő Bikszádót, a nagyváradi Püspök-és a Félix-fürdők kenes forrásait emlitem.

És maga az Alföld? Az bizony még most is súlyed. Általában lassan, egyenetlenül, de néha meg-meg döccsen. És ezek az apró döcczenések a mi kecskeméti földrengéseink.

Jelenleg azonban már nem fenyeget bennünket nagy veszedelem. A nagy katasztrófák szintere eltolódott a Csendes óceán partvidékére. A japánok az olyan földrengést, mint amelyet most mi átéltünk, jóformán fel sem vesznek. Nem hiába nevezik országukat függő ágynak, mert a földrengés ott ugyszólván mindennapos, megszokott dolog. S hogy a Csendes óceán másik partja is földrengéses terület, bizonyosság reá S. Francisco és Valparaisónak pusztulása.

Az olaszok tengere, a Tirrén tenger csak egészen új öble a Földközi tengernek; egy darab súlyedő szárazföldet öntött ott el a tenger. És ez a föld darab még ma is súlyed és közben reng és pusztul.

És mi ezeket a katasztrófákat kénytelenek voltunk, vagyunk és leszünk túrní, mert a Föld ilyen nagy erőmegnyilvánulásaival szemben tehetetlenek vagyunk.

Meg kell a Földnek fizetnünk, hogy rajta élünk és pedig életért élettel.

ziumának volt kiváló növendéke, annak emlékére, hogy érettségi vizsgálatot tett, ösztöndíjának egy félévre eső részét, 160 koronát a Bethlen-szobor javára adta. A minden szépért és nemesért lelkesedni tudó ifju ezen eljárása, kinek ezen összeg a Bethlen-szobor javára már második nagyobb adománya, külön dicséretre nem szorul.

— **Belefult a Marosba.** A Maros folyó az idén is ugyancsak szedi áldozatait. Taló Valér oláhpéterlaki lakos a marosújvári hetivásárról Koch Benjámint szekerén hazafelé tartott. Utközben nagyon meleg volt, a mint a Maros mellett elhaladtak fürödni akart, a fáradt lovat is bevitte a folyóba. Nem ismerve a Maros medrét, egy mély helyre került. Taló uszni nem tudott, az ár lesodorta a lóhátról és jajveszékelve a hullámokba fuladt a lóval együtt. Koch a parton állva tehetetlenül nézte a pusztulást. Talót másnap a tutajosok fogták ki.

— **Az eltűnt kis leány hazakerült.** Mult számunkban írtuk, hogy Dobrovsky József 10 éves leánykája Topánfalva és Abrudbánya közt eltűnt. A kis leány a mult héten hazakerült több napi eltévedés után. A szülők hibája, hogy egy ilyen idejű leánygyermeket hosszabb útra egyedül elindítanak.

— **Végzetes vízmerítés.** Borzalmas véget ért Kocsis József 65 éves magyarforrói lakos. A szerencsétlen beteges öreg embernek gyakran voltak epileptikus rohamai. A mult héten vizet akart meríteni a kutból, midőn utolérte szörnyű betegsége. A közelben nem volt senki s így az óriási görcsroham következtében eszméletét veszítve bezuhan a mély kutba. Mire észrevették már halott volt.

— **Nagyeneydi honvédszászlóalj terményszükségletének biztosítása.** A m. kir. 21. honvéd gyalogezred 2-ik zászlóalja az érdekeltek tudomására hozza, hogy az 1911 évi szeptember hó 1.-étől 1912 évi augusztus 31-éig szükséges termények és anyagjárandóságok szállítására verseny tárgyalást tart. A verseny tárgyalás a nagyeneydi zászlóalj gazdasági hivatalában f. hó 17-én d. e. 9 órakor lesz megtartva. A pályázni szándékozók a hirdetmény szövegét e hivatalban megtekinthetik.

* **Öreg emberek** is hűségesen fogyasztják a természetes **Ferencz József** keserűvizet, mert kitűnő hashajtó hatása már kis mennyiség bevételénél is elérhető. Az igazi „Ferencz József“-keserűviz fájdalom nélkül kellemesen működik; ezért még a legfinnyásabb egyének is kedvelik. — Dr. Burg, a francia orvos, így ír a természeti kincsünkről: „Csak ajánlhatom a természetes Ferencz József-keserűvizet, mert az elsőrendű. Hatása biztos; íze kellemes, nem okoz hascsikarást, sem utólagos eldugulást.“ Kérjük a fűszerüzletekben és a gyógyszertárakban kifejezetten „valódi Ferencz József“-vizet!

* **A poloskák** alapos kiirtását a petével együtt csakis Löcherer-féle Cimexin poloska-irtóval eszközölhetjük, mert a Cimexinrel érintkező poloskák nyomban elpusztulnak: petéik pedig a Cimexin hatására kiszáradnak s többé ki nem kelnek. — A Cimexin mindenütt használható, szövetet, butort, falat vagy festést nem piszkít; nyomot vagy foltot nem hagy. Moly ellen egyedül biztos szer. Kapható: U. Kovács József örökösai gyógyszerárában Nagyeneyden, és a készítőnél; Löcherer gyógyszerésznél, Bártfán. 145 9-13

NESTLÉ
gyermeklisztje

vízzel felfőzve
csecsemők, gyermekek, valamint
gyomor bajosok

régbevált tápláléka
50. év óta kipróbálva
és orvosilag ajánlva.

Tiszta alpesi tejet
tartalmaz.
1 doboz 1 kor 80 fill.,
minden gyógyszerárban és
drogeriában kapható.
Prospektus ugyanott.

Hirdetmény.

Alulírott villamos mű üzemvezetősége tisztelettel tudomására hozza a t. érdekelteknek, hogy villamos világi-tási és erőátviteli berendezéseket a nyári hónapokban **mélyen leszállított árak és kedvezményes részletfizetési feltételek mellett készít el.**

Szíves megkeresésekre **dij-talanul szolgál** bővebb felvilágosítással és költségvetéssel.

Nagyeneyd r. t. város elektromos műve
Ganz-féle vill. r. t. üzemvezetősége

ELADÓ egy szép nagy HÁZ DIÓD KÖZSÉG BEN

több melléképülettel, egy 2000
□ öles gyümölcsös kertben,
szép fekvéssel és kilátással.
Ertekezni lehet július 15-től
szeptemberig: 193 2-3

Tom Dréger

festőművész tulajdonossal.

Eladó!

Egy teljes

Mozgófénykép-színház

berendezés, oxigén és villam-világításra, gyönyörű szép képekkel együtt eladó.

Berendezést és oktatást a kezelésre olcsón elvállalok. A berendezés működés közben is megtekinthető. Felolvasásokhoz mozgó- és állóképekre berendezve. Vidékre is olcsó díjazás mellett kikölcsönzőm.

Czim: **Baga István Kolozsvár**, Trefort-
utca 59. 196 1-3
Levelekre azonnal válaszolok.

Nyersolaj
Szívógáz
Diesel
Benzin

mótorok

és lokomobilok
mint specialitás:

Föld-
gáz
moto-
rok

Drezdai motorgyár részv.-társ.
Németország legrégebbi, legnagyobb motorgyára
vezérképviselő:

Gellért Ignác és társa

Budapest, V, Koháry-utca 4.
(Alkotmány utca sarok.)
Kedvező fizetési feltételek. Messeménő jutálás.

SZEPLŐT

májfoltot, pattanásokat és mindenféle arczisztatlanságot néhány nap alatt megszüntet

A VILÁGHIRŰ PÁRISI GRAND FAYENCE SZAPPAN

GRAND FAYENCE CRÈME

Mindkettő a kitűnő Fayence vajból készül. Városunkban mindenütt kapható. **Grand Fayence szappan** 1.50 korona, **Grand Fayence crème** alumínium dobozban 3 korona.

Kiadó lakások.

2 szoba, konyha, kamra, pincze, mosókonyha, házhoz hordott ivóvízzel, esetleg villanyvilágítással **kiadó** Felszeg-ú. 15-23. sz. alatt azonnal, olesón.

186 11-21

Molnár Gyula

villamos világítási és erőátviteli vállalata Nagyenyeden, Fő-tér.

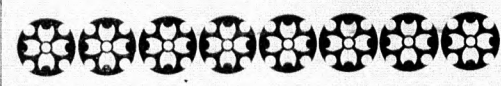
Elvállalok mindenféle villamos világítási és erőátviteli, valamint házi telefon- és csengő-berendezéseket.

Költségvetésekkel kívánatra díjtalanul szolgálok. Javításokat gyorsan és pontosan eszközöltek. Fémzálas Wolfram-égőket raktáron tartok. A t. közönség szives pártfogását kérve

vagyok kitűnő tisztelettel

Molnár Gyula,
villamos világítási és erőátviteli vállalata.

175 11-12

655-1911. vltó. szám

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a nagyenyedi kir. járásbíróságnak 1911. évi V. 377 sz. végzése következtében dr. Müller Jenő ügyvéd által képviselt Nagyenyedi Kiszegítő Takarékpénztár javára 724 kor. 24 fill. s jár. erejéig 1911. évi május hó 11-én fogantatott kielégítési végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 780 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: 2 ókor, 1 ókorzékér, 2 ló és egy lószékér nyilvános árverésen eladotnak.

Mely árverésnek a nagyenyedi kir. járásbíróság 1911. évi V. 377/2. számú végzése folytán 724 kor. 24 fillár tőkekövetelés, ennek 1911. évi január hó 26. napjától járó 5% kamatai, 1% váltódíj és eddig összesen 120 kor. 24 fill. rben bíróság már megállapított költségek erejéig, Magyarlapádon a körjegyzői irodánál leendő megtartására 1911. évi július hó 29-ik napjának d. u. 3 órája határidőül kitzetnek és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek szükség esetén a becsárulatulul is el fognak adatni. Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Nagyenyeden, 1911. évi július 5. napján.

Gajzágó Simon,
kir. bír. végrehajtó.

197 1-1

538-1911. végreh. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a balázsfalvi kir. járásbíróságnak 1911. évi Sp. 43/7. számú végzése következtében Dr. Szabó Dániel ügyvélt által képviselt Osztián Györgyné sz. Póta Karolina javára 809 kor. s jár. erejéig 1911. évi június hó 10-én fogantatott kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 1280 koronára becsült következő ingóságok, u. m. 2 piros szőrű ókor és 20 juh nyilvános árverésen eladotnak.

Mely árverésnek a balázsfalvi kir. járásbíróság 1911. évi V. 239/2 számú végzése folytán 800 kor. tőkekövetelés, ennek 1909. évi szeptember hó 15. napjától járó 5% os kamatai, és eddig összesen bíróság már megállapított költségek erejéig, Buzsáboesárdon az alóli által a megjelölendő helyen leendő megtartására 1911. évi július hó 24-ik napjának d-letölti 11 órája határidőül kitzetnek és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. LX. törvényezikk 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsárulatulul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Balázsfalván, 1911. július 13.

Thát György,
kir. bír. végrehajtó.

195 1-1

A magyar királyi államvasutak menetrendje Budapest-Predeal közt és vissza, 1911. május 1-től.

Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	T. sz. sz.	T. sz. sz.	Sz. v.	Gy. v.	Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Gy. v.
602	596	598	604	504	510	502	544	541	509	501	503	601	507	505	603
7-05	7-00	8-20	2-00	2-05	6-15	9-35		7-20	7-30	1-50	1-25	6-40	9-55	9-35	
	12-27	4-15		7-14	2-53	2-42	7-24	11-09	2-16	8-41		11-25	4-24		
	4-53	9-06		10-51	8-32	6-46	1-15	6-19	10-31	5-20		6-42	1-13		
	6-25	10-34		12-33	10-27	8-01	2-53	4-03	8-37	2-33		4-42	11-46		
	7-01	11-20		1-16	11-15	8-22	3-40	3-25	8-08	1-56		4-10	11-19		
	7-13	11-26		1-22	11-24		3-47	3-04		1-36		3-35	11-09		
	7-20	11-32		1-29	11-34		3-54	2-57		1-30		3-49	11-04		
	7-41	11-52		1-53	12-06	8-44	4-29	4-19	7-40	1-00		3-25	10-37		
5-07	8-10	12-30	12-20	3-01	1-33	9-05	4-43	2-12	7-25	12-35	ok. 3-00	3-07	10-29	10-23	
	8-34	12-53		3-36	2-00			1-09		2-01		2-01	9-38		
5-35	8-44	1-07	12-45	3-51	2-13	9-30		1-01	6-50		2-32	1-33	9-30	10-02	
	8-50	1-13		4-07	2-20			12-51				1-38	9-22		
6-22	9-42	2-14	1-27	5-17	3-23	10-13		12-12	6-16		1-58	12-57	8-40	9-28	
6-34	10-00	2-33	1-40	5-43	3-43	10-26		11-42	5-57		1-40	12-30	8-12	9-14	
7-25	ok. 10-59	3-47	2-31	7-50	5-08	11-19		10-40	5-15		12-51	11-26	7-13	8-32	
7-37		4-06	2-43	8-18	5-32	11-32		10-08	4-54		12-30	11-01		8-15	
10-04		7-53	5-16	12-45	8-56	2-19		6-36	2-20		10-05	7-38		6-00	

* Nagyváradtól személyvonatok.

* Segesvártól Kolozsvárig személyvonat.

Budapest-Arad-Tövis és vissza, 1911. május 1-től.

Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.	V. v.	V. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.
602	608	604	612	610	624	625	683	607	601	607	603	609
7-05	8-00	2-00	12-20	9-30				5-45	1-15	7-25	9-35	12-30
12-32	4-04	7-08	11-15	6-32				9-34	8-20	11-37	4-16	5-09
3-25	9-17	10-34	6-00	11-07				4-21	4-55	6-15	12-55	11-29
4-23	10-39	11-27	7-25	12-26				2-54	3-50	4-48	11-42	9-44
4-36	11-40	11-40	7-46	12-46	6-25	ok. 9-33	5-46	2-36	3-37	4-29	11-21	9-24
4-57	12-01	12-01	8-22	1-12	7-01	9-03	5-00	2-05	3-15	3-51	10-57	8-51

Az aláhuzott számok esto 6 órától reggel 6 óráig tartó időt jelzik.

A „Nagyszabeni Általános Takarékpénztár“

földbirtokra és szilárd anyagból épült bér- és lakházakra előnyös feltételek mellett a tőkétörlesztést és a kamatokat magukban foglaló félévi egyenlő részletekben visszafizetendő

törlesztéses kölcsönöket

1000 koronán felüli összegekben 10—50 évi időtartamra nyújt
Alsó Fehér és Torda-Aranyos vármegyék területeiről kölcsönkérvények
Lingner György ur által nyújtandók be.

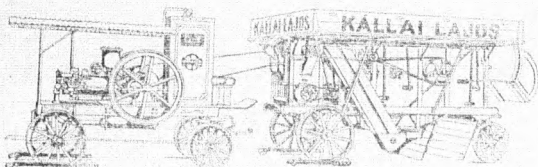
Bővebb felvilágosításokkal szolgál:

LINGNER GYÖRGY Nagyenyed. Telefon 15.

255

A **KÖZTUDATBA** ment át,
hogyan csakis

Kállai LAJOS motorgyára

Budapest,

VI., Gyár-u. 28. szám

szállítja teljes jótállás mellett a leghíresebb
motorcséplő-készleteket.

Saját érdekében kérjen minden gazda dísz-főárlapot, melyet ingyen és bérmentve küld a gyár!

Fontos figyelmeztetés!

Kállai Lajos hírneves motorgyára
nem tévesztendő össze más Kállai
nevű kereskedő cégekkel!

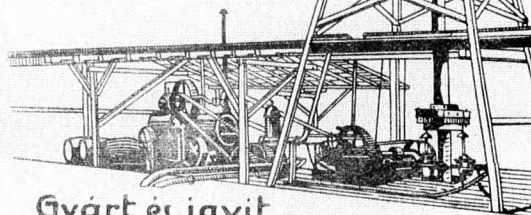
139 10-25

**KOBRÁK
CZIPŐK**
a legjobbak.
KAPHATÓK
Nagyenyeden és vidéke
részére kizárólag
a Nagyenyedi Fogyasztási és
Értékesítő Szövetkezettel.
153 11-24

LAPP HENRIK féle
MÉLYFŰRÁSOK
magyar részvénytársasága
BUDAPESTEN

Iroda: Gyár:
V. Balthory-utca 3. | X. Kőbányai út 4y.
Telefon: 114-16 (Interurban) telefon: 157-72

ELVÁLLAL
MINDENMŰ FŰRÁSOKAT
a legnagyobb mélységig
minden célra

Gyárt és javít
**MÉLYFŰRÁSI GÉPEKET, SZERSZAMOKAT
ÉS ESZKÖZÖKET.**

Legjobb referenciák!

FIGYELEM!
„AIDA” VERGE és „BLUE STAR” CONTINENTAL

CIGARETTAPAPIROK CSAK AZ ITT LÁTHATÓ KÉPEKKEL VALÓDIAK
:: ÓVAKODJUNK ÉRTÉKTELEN UTÁNZATOKTÓL! ::

MENDEL SÖRFŐZŐDE ÉS KERESKEDELMI R.-T.

TORDA.

Alsófehérmegyei raktárak:

Nagyenyedi főraktár
házi kezelésben

Wohner Rudolfnál Szentkirály-u.

Gyulafehérvár:

Weill Bélánál.

Tövisen:

Nemayer Mihálynál.

Balázsfalván:

Dániel Ferencznél.

Ajánlja a Magyar Védő Egyesület által és a
temesvári nemzetközi kiállításon legnagyobb díj-
al, a „Grand prix“-vel kitüntetett

tordai Korona-sörét.

Továbbá bajor módra gyártott sötét

MALATA (Bock)

és nehéz világos

dupla márcziusi söreit.

Figyelem!

Csak akkor kap eredeti

tordai Korona-sört,

ha a cég vignettája az
üvegen rajta van!

104 1-

Legjobb ajándék

a tartós
és olcsó

hazai szőttesáru

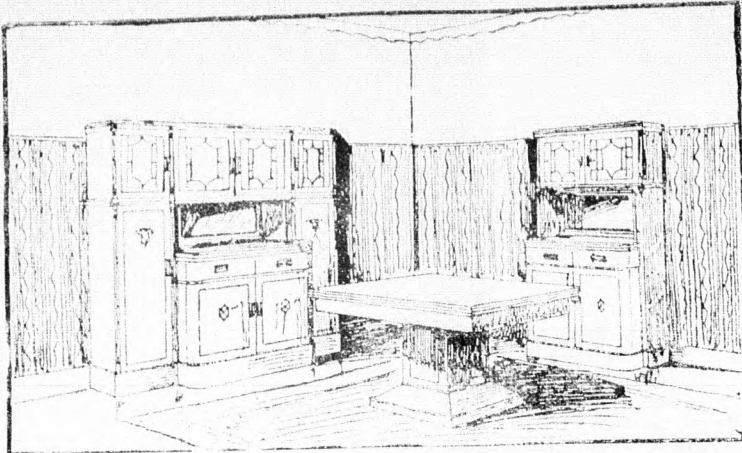
Arjegyzéket ingyen s bérmentve küld:
Lingner György szövőgyára Nagyenyed

BUTOR-

RAKTÁR.

KUNSGH ANFAL

épület- és butorasztalos
NAGYENYED, Rózsa-u.
a vármegyeházzal szemben.

Elvállal mindennemű épületmunkákat. Készít és raktáron tart nagy választékban saját műhelyében készült teljes lakásberendezéseket minden stílusban a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig, saját tervei vagy adott tervek szerint. A műhelyében készült munkákért a legmesszebbmenő jótállást vállalja. Nagy választék vas- és rézbutorokban, ugyiszintén mindennemű kárpitozott butorokban.

forduljon minden érdeklődő.
ki súlyt fektet elsőrendű fajtiszta anyagra

NAGYENYED-re
Alsófehér m.

Gyümölcsfacsemeték
sétányfák, díszcserjék, tülevelűek, koritisnövények,
bogyógyümölcsűek stb.

Szőlőoltványok elsőrendű áru.
európai és amerikai sima és gyökeres vesszők.
(Oktató díszárjegyzék kívánatra ingyen)

FISCHER és Társai
faiskolák és szőlőoltványtelepek

Mosó-, vasaló és tisztító-intézet.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szíves tudomására hozni, hogy

mosó-, vasaló és tisztító-intézetemet

Viz-utca 6. sz. alól
Tövis-u. 16. sz. alá helyeztem át.

Elvállalok mindennemű férfi- és női ruhák, továbbá női kelengyék és kézimunkák tisztítását jutányos árak mellett.

A nagyérdemű közönség további szíves pártfogását kéri tisztelettel

Izsó Istvánné.

Nagyenyed,

Tövis-u. 16. sz.

170-

Értesítés!

Tiszteletteljesen értesitem Nagyenyed és vidékének úri közönségét, hogy működésemet **Nagyenyeden** a Szeidl-szállodában megkezdem.

Készítek összes a fogászatban előforduló különlegességeket, u. m. platina és arany burkolást, ugyanezen anyagokból **áthidalásokat** (Amerikai módszer), **csapos fogakat** porcellánból, továbbá egyes és egész fogsorokat porcellán foggal pótolok, melynél egy legújabb szabadalmazott légszivót alkalmazok.

Hivatkozással, hogy Alsó-Fehér vármegye úri közönsége bizalmát majd 20 éve bírom, mely bizalmat a jövőben is gondosan fogom ápolni, kérem az i. t. foghiányokban szenvedőket bizalmunkkal minél előbb megtisztelni, miután ezidőseint csak rövid pár napot lehetek távol fővárosi műfog-intézetemtől.

Kiváló tisztelettel:

Prohászka Sándor

műfogspecialista

Budapesten.

Intézetem és laboratóriumom VII. ker.,
184 7- Erzsébet-körút 29.

Nagyenyedi Kisegítő Takarékpénztár R.-T.

Az Osztrák-Magyar Bank mellékhelye.

Részvénytőke 600.000 korona.	Előnyös kölcsönt ad betáblázásra, megfelelő kezességre, értékpapírokra, sorsjegyekre, jóhitelű pénzintézetek részvényeire. Vásárol és elad értékpapírokat. Letétbe elfogad értékpapírokat, sorsjegyeket, értéket kevés őrzési díj mellett. Idegen kölcsönöket a legelőnyösebben konvertál. Váltókat az összeg nagysága szerint legelőnyösebb feltételek mellett számítol le. Állandó betétet a legkedvezőbb kamattal fogad el.	Tartalékalap 400.000 korona.
Az intézet hivatalos órái hétköznapokon: délelőtt 9—12 óráig, délután 3—4 óráig.		Üzletfeleink részére telefon bevezetve 14. szám alatt.

47 1-

A városi jéggyár

összes jégtermelésének eladásával

Winkler János kereskedése

bizott meg, mely elfogad előjegyzéseket naponkénti jégszolgáltatásra **tablánként 30 fillér árban.**

Előjegyzésen kívül egy tábla ára 40 fillér.

Nyomatott a Nagyenyedi Könyvnyomda és Papírúgyár Részvénytársaság könyvnyomdájában Nagyenyeden.